

Directoraat-generaal Agro

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum

23 oktober 2025

Kenmerk

DGA / 101945304

nota
TER BESLISSING

RIVM rapport kruisresistentie
schimmelziekteverwekkers duaal gebruik
fungiciden

Kopie aan

Bijlage(n)

2

Parafenroute

[Redacted signature block]

Aanleiding

Op 6 nov. 2025 heeft het RIVM het rapport 'Resistente schimmelinfecties door het gebruik van dezelfde antischimmelstoffen bij mensen en landbouwgewassen' aangeboden aan het ministerie van LNV. Dit verkennende literatuuronderzoek heeft het RIVM uitgevoerd op verzoek van LNV. Het is gewenst om het rapport en de beleidsreactie kort na 11 december aan de Tweede Kamer te verzenden, na de publicatie door het RIVM.

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met verzending van het RIVM rapport en behorende beleidsreactie aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

- Dit onderzoek heeft het RIVM uitgevoerd naar aanleiding van een verzoek van LNV om kruisresistentie van fungiciden nader te onderzoeken.

Inhoud RIVM rapport

- De belangrijkste conclusie van het rapport is dat kruisresistentie tegen azolen ook kan gelden voor de schimmel *Candida* en dat nieuwe soorten antischimmelstoffen ook tot kruisresistentie kunnen leiden.
- Het RIVM beveelt aan om het nationale toelatingskader te verbeteren door het meenemen van humane schimmelziekteverwekker in een omgevingsanalyse.
- In meer algemene zin beveelt het RIVM aan om monitoring te versterken, fungicide gebruik te beperken en specifieke klassen van antifungale middelen te reserveren voor klinisch gebruik.

Inhoud beleidsreactie

- Het kabinet richt zich op het onderzoeken van de mogelijkheden om op Europees niveau de risico's van kruisresistentie te betrekken bij de goedkeuring van werkzame stoffen en bij de nationale toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.
- Daarbij pleiten we voor het reserveren van nieuw ontwikkelde essentiële antischimmelmiddelen exclusief voor humane geneeskunde.
- De nationale aanpak richt zich op het terugdringen van antimicrobiele resistentie door uitvoering van het Nationaal Actieplan Antimicrobiele resistentie 2024-2030, onderzoeken over kruisresistentie in afval en verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- De resultaten van het onderzoek zal Nederland actief in EU en internationaal verband delen en we gaan in gesprek met het RIVM over hoe we dit voorstel in uitvoering kunnen brengen en de samenwerking op EU niveau goed kunnen organiseren.
- De inzet is dat protocollen en testrichtlijnen gericht op kruisresistentie EU-breed worden toegepast in de risicobeoordeling.

Toelichting

Achtergrond

Werkzame stoffen die gebruikt worden als gewasbeschermingsmiddelen kunnen andere type toepassingen hebben buiten de landbouw. Zo zijn er werkzame stoffen die qua chemische structuur en werkingsmechanisme lijken op chemische stoffen die gebruikt worden in medicinale toepassingen. In het verleden is gebleken dat de ontwikkeling van resistentie van de schimmel *Aspergillus fumigatus* tegen medicinale azolen kan ontstaan door het gebruik van azolen als gewasbeschermingsmiddel tegen schimmels in planten, en impregnatie van hout. Voor gezonde mensen vormt dit doorgaans geen gevaar, maar bij mensen met een verzwakt immuunsysteem kan dit een grote impact hebben op hun gezondheid en zij kunnen hier zelfs aan overlijden. In het huidige EU geharmoniseerde toetsingskader van gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt er nog niet standaard rekening gehouden met het mogelijke ontstaan van de kruisresistentie tegen verwante antischimmelmiddelen (medicijnen).

Politieke context

Fungicideresistentie is een onderwerp dat in de aandacht staat van de media en politiek. Op 2 november jl. is een aflevering van Pointer (KRO-NCRV) uitgezonden over azolenresistentie door duaal gebruik van azolen in de landbouw en in de klinische medische omgeving. Voor deze uitzending heeft de Minister van LNVN een interview verstrekt. Naar aanleiding van deze aflevering en de 'Word Antimicrobial Awareness Week' heeft de Partij voor de Dieren op 13 november 2025 vragen gesteld over het risico van resistente schimmels door het gebruik van landbouwgif.

Krachtenveld

Er heeft voor de beleidsreactie afstemming plaatsgevonden met het ministerie van IenW en VWS.